

Klánovické letní vily na přelomu 19. a 20. století jako prostředky reprezentace společenského statusu jejich majitelů a jejich vztahu k přírodě

Václava Drudíková

Posudek vedoucího práce

Předmětem bakalářské práce V. Drudíkové je proces vzniku a počáteční vývoj letoviska Klánovice. Práce je součástí projektu systematického studia vzniku a počátečního vývoje masové a individuální rekreace obyvatel Prahy ve 2. polovině 19. a v prvních desetiletích 20. století. Na projektu se podílí pedagogové a studenti FHS UK, Fakulty stavební ČVUT, Muzea v Rostokách u Prahy a Národního památkového ústavu, pracoviště Praha.

Práce je členěna do tří částí. V „Úvodu“ (s. 1-5) autorka vymezuje předmět a cíle práce a formuluje základní badatelské otázky. Charakterizuje také metody práce a zdůvodňuje výběr pramenů a literatury. Ve druhé části nazvané „Dosavadní poznatky“ (s. 6-34) se podrobně věnuje základním pojmům, které souvisejí s předmětem práce. Začíná obecnými pojmy průmyslová revoluce, industrializace, kapitalismus, urbanizace, společenské třídy a vrstvy. Poté pokračuje pojmy, které se již úžeji vztahují ke zvolenému předmětu studia: identita, příroda, krajina, dovolená, rekreace, druhé bydlení. Na s. 13-17 se pokouší stručně charakterizovat společenské a ekonomické poměry českých zemí v 19. a v prvních desetiletích 20. století. Na s. 17-22 nastiňuje stručně vývoj vztahu člověka a přírody/krajiny od středověku do období industrializace. Na s. 22-29 se věnuje problematice volného času v době industrializace a zvláště otázkám vývoje vilové architektury. Text na s. 30-34 věnovala autorka otázkám zahradní architektury a roli zahrady související se životem ve vile.

Počínaje s. 35 se V. Drudíková věnuje lokalitě Klánovice. Sleduje vznik letoviska od samých počátků až po vrcholný rozkvět ve 20. letech 20. století. V souladu se badatelskými otázkami v úvodu práce se věnuje podrobně interpretaci vzorku vil jakožto specifického projevu společenského statusu majitelů. Důkladně se také zabývá různými rovinami vztahu vilařů k přírodě. Autorka na základě historických pramenů komentuje vztah rekreantů k okolním lesům, věnuje se zahradám, jakožto specifické součásti vil, zabývá se činností místního okrašlovacího spolku, „stromové komise“ a dalších spolků. Věnuje se i přírodním motivům v exteriéru vil.

V poměrně obsáhlém Závěru (s. 76-80) shrnuje autorka výsledky svého studia podle úvodních badatelských otázek. Na s. 81-85 autorka připojila přehled článků z dobového tisku, v nichž našla informace vztahující se k letovisku Klánovice.

Text doplňuje 32 ilustrací. Většinou dobových fotografií, ale i plánů a schémat.

V úvodních partiích bakalářské práce V. Drudíková osvědčuje velmi dobrou znalost jak obecné problematiky období industrializace, tak dílčích otázek vzniku a počátečního vývoje fenoménu volného času. Rovněž je zjevné, že má dobrý přehled o fenoménu přípražských letovisek. Studie o letovisku Klánovice svědčí o tom, že důkladnou přípravu dokázala na konkrétním příkladu velmi dobře zúročit. Autorčiny poznatky o klánovických vilách a zahradách jakožto specifickém projevu společenského statusu mají velký význam a daleko přesahují rámec bakalářské práce. V kontextu

bádání o historických letoviscích se jedná o velmi důležitý a kvalitní počín, který lze v budoucnu využít při shrnující práci o fenoménu přípražských letovisek.

Škoda, že autorka nezařadila do práce mapu Prahy a jejího okolí, z níž by byla jednoznačně patrná vazba letoviska na hlavní město, železnici a další dopravní spojení. Rovněž plánec samotných Klánovic by čtenáři usnadnil pochopení řady jevů, na něž autorka odkazuje, když popisuje konkrétní vily, zahrady, odkazuje na lázně, hotely a další prvky Klánovic a jejich okolí. Práce je připravena velmi pečlivě a zodpovědně. Přesto autorce při kompletaci díla uniklo několik překlepů a ojedinělých stylistických pochybení. Drobná chybička zůstala i v práci s historickými fotografiemi. O vile čp. 30 píše autorka opakovaně jako o vile "Zdeňce". Z dobové fotografie je ovšem zřejmé, že název zněl „Zděnka“.

Tyto dílčí nedostatky však nikterak nesnižují celkově kladné, resp. vynikající hodnocení práce. Bakalářskou práci V. Drudíkové doporučuji k obhajobě a hodnotím stupněm 1 (výborně).

V Praze 26.4.2013

prof. PhDr. Václav Matoušek, CSc.